

Geraadpleegde bronnen:

- APROOT, A & K. van HERK (2004): Veldgids korstmossen. – KNNV, Zeist, 144 pp.
- BOEKSCHOTEN, G.J. (1966): Shell borings of sessile epibiotic organisms as palaeoecological guides (with examples from the Dutch coast). – *Palaeogeogr., Plaeoclimat., Palaeoecol.* 2: 333-379.
- BORNET, E & C. FLAUHAULT (1889): Sur quelques plantes vivant dans le test calcaire des mollusques. – *Bull. Soc. Bot. France* 36: 147-176.
- CADÉE, G.C. (1999): Shell damage and shell repair in the Antarctic limpet *Nacella concinna* from King George Island. – *J. Sea Res.* 41: 149-161.
- CADÉE, G.C. (2007): Vervangen de recente Japanse oesterriffen de vroegere oesterbanken? – *De Levende Natuur* 108: 64-67.
- FARROW, G.E. & J. CLOKIE (1979): Molluscan grazing of sublittoral algal-bored shells and the production of carbonate mud in the Firth of Clyde, Scotland. – *Trans. R. Soc. Edinburgh* 70: 139-148.
- JÜCH, P.J.W. & G.J. BOEKSCHOTEN (1980): Trace fossils and grazing traces produced by *Littorina* and *Lepidochitona*, Dutch Wadden Sea. – *Geol. Mijnbouw* 59: 33-42.
- KESSEL, E. (1938): Algen “fressen” Schnecken-schalen. – *Natur und Volk* 68: 345-351.
- KORRINGA, P. (1951): The shell of *Ostrea edulis* as a habitat. – *Arch. Néerl. Zool.* 120: 32-152.
- SANTESON, R. (1939): *Amphibious pyrenolichens*. – *Arkiv Botanik* 29a: 1-67.
- TROOST, K. (2010): Causes and effects of a highly successful invasion: Case-study of the introduced Pacific oyster *Crassostrea gigas* in NW European estuaries. – *J. Sea Res.* 64: 145-165.
- VERSPREIDINGSATLAS ONLINE: <http://www.verspreidingsatlas.nl/4028>

Adres van de auteur:
Gerhard.cadee@nioz.nl

Nogmaals vreemde vermeldingen van exotische Strombidae uit de Middellandse Zee

Henk K. Mienis

Once again strange records of exotic Strombidae from the Mediterranean Sea

Summary. Several records of exotic Strombidae recorded from localities in the Mediterranean Sea but not mentioned in van Gemert (2006) are listed. None of these species seems to have established a foothold in the Mediterranean except *Conomurex persicus*, which is now a very common species in the Eastern Mediterranean.

Enkele jaren geleden heeft Leo van Gemert een overzicht gegeven van vermeldingen van exotische Strombidae uit de Middellandse Zee (van Gemert, 2006).

In zijn overzicht ontbreekt echter een artikel van Ammar (2004) waarin naast *Conomurex persicus* (als *Strombus decorus persicus*) ook *Tricornis oldi* (Emerson, 1965) en *Gibberulus gibberulus* (Linnaeus, 1758) (als *Strombus gibberulus*) van de Syrische Mediterrane kust vermeld wordt. Helaas zijn deze soorten niet door hem afgebeeld, zodat we niet weten welke ondersoort van *Gibberulus gibberulus* hij in Syrië heeft gevonden.

Daarnaast heeft Manousis (2012) onlangs in zijn zeeschelpen van Griekenland vier “Strombus” soorten afgebeeld die in Griekse wateren zijn aangetroffen: *Conomurex persicus*, *Gibberulus gibberulus albus* (Mörch, 1850) (als *Gibberulus gibberulus form albus*), *Canarium labiatus* (Röding, 1798) (als *Strombus labiatus*) en *Canarium species* (als *Strombus decorus*).

Precieze vindplaatsen en verdere verzamelgegevens, evenals het aantal gevonden exemplaren, ontbreken zowel in het werk van Ammar als dat van Manousis. Het is echter mogelijk dat Ammar meer gegevens heeft gepubliceerd in de artikelen die hij in het Arabisch heeft gepubliceerd over de zoobenthos van

Lattakia en Banias (zie verwijzingen in Ammar, 2004).

Volgens mij is nog steeds alleen maar bewijs geleverd dat *Conomurex persicus* zich permanent in de Middellandse Zee gevestigd heeft. Alle verwijzingen naar het voorkomen van mogelijke andere soorten behorende tot de Strombidae in de Middellandse Zee schijnen ongefundeerd te zijn.

Geraadpleegde bronnen:

- AMMAR, I. (2004): Benthic fauna of the Syrian coast – assessment of the state of migrant and invasive species. Rapport Commission Internationale por l’Exploration Scientifique de la Mer Méditerranée, 37: 473.
- GEMERT, L. van (2006): Over de Lessepsiaanse Strombidae of de mythe van *Lentigo lentiginosus*. – *Spirula*, 353: 139-141.
- MANOUSIS, T. (2012): *The Sea Shells of Greece*. – Publishing House Kyriakidis Brothers S.A., 381 pp.

Adres van de schrijver:
mienis@netzer.org.il